

Europa in zijn drinkwaterverbruik uiterst verschillend

In dichtbevolkte landen als België, Duitsland, Engeland, Nederland en Zwitserland is vrijwel de gehele bevolking op het leidingnet van de openbare drinkwatervoorziening aangesloten. Zo laat tabel I zien dat landen als Denemarken, Finland, Zweden en Hongarije, relatief dun bevolkt, van dit punt niet meer ver verwijderd zijn. Daarmee zal een van de belangrijkste doelstellingen van de bedrijfstak binnen afzienbare tijd zijn gerealiseerd.

Indexcijfers ontleend aan de gegevens over de levering van drinkwater aan afnemers

DRS. G. E. ACHTTIENRIBBE
VEWIN

TABEL I – Aansluitingspercentage openbare drinkwatervoorziening.

Jaar	B	D	DK	SF	F	GB	I	NL	L	N	A	S	CH	E	H
1970	95	94	60	57	–	99	–	99	–	–	48	78	97	–	–
1975	96	95.8	60	67	–	99	88	100	99	–	49	84	98	82	–
1980	98	98	91	75	98	99	90	100	99	–	53	86	99	–	75
1981	98	98	92	76	98	99	–	100	99	–	53	86	99	–	77
1982	98	98	93	77	98	99	–	100	99	–	54	85	99	–	79
1983	98	98	92	78	98	99	–	100	99	–	55	86	99	–	81
1984	98	98	92	79	98	99	–	100	99	–	55	86	99	–	83
1985	98	98	92	–	98	99	–	100	96	–	–	–	–	–	–

TABEL II – Indexcijfers watervoorziening (1970 = 100).

Jaar	B	D	DK	SF	F	GB	I	NL	L	A	S	CH	H
1970	100	100	100	100	100	100	–	100	–	100	100	100	–
1975	–	108	106	130	120	103	100	113	100	107	104	95	–
1980	137	114	99	133	117	115	111	119	109	108	100	99	100
1981	137	115	101	131	121	115	–	119	108	110	99	104	99
1982	138	116	108	131	122	116	112	122	104	110	98	108	105
1983	139	117	111	132	145	116	–	125	103	111	96	107	107
1984	–	114	109	134	147	117	–	–	103	–	95	106	107

TABEL III – Indexcijfers watervoorziening, uitgesplit in huishoudelijk (H) en overig (O) gebruik (1970 = 100).

Jaar	B		D		DK		F		GB		NL		S		CH		SF	
	H	O	H	O	H	O	H	O	H	O	H	O	H	O	H	O	H	O
1970	100	100	100	100	100	100	100 ¹	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1975	–	–	122	86	100	86	113 ²	122	118	100	117	100	99	112	97	91	141	102
1980	134	141	138	81	97	75	–	98	139	92	129	92	98	104	88	119	146	88
1981	135	140	140	77	100	74	–	–	143	88	131	87	93	109	96	127	139	86
1982	136	142	144	76	110	74	–	–	143	89	137	82	98	98	103	117	145	80
1983	137	142	146	75	115	73	160	117	143	89	141	81	94	99	103	115	145	88
1984	–	–	142	73	114	70	161	118	144	90	–	–	95	95	104	112	147	90
1985	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

¹ 1971 = 100

² 1976

H = huishoudelijk gebruik

O = overig gebruik

TABEL IV – Gemiddeld huishoudelijk watergebruik per hoofd van de bevolking (liter per persoon per dag).

Jaar	B	D	DF	SF	F	GB	I	NL	L	A	S	CH	E	H
1970	–	118	–	–	–	–	–	119	149	121	221	270	–	–
1975	93	133	174	–	106	110	208	133	161	–	207	258	145	–
1980	103	140	175	166	109	120	215	141	177	–	196	229	–	132
1981	105	143	176	155	–	–	–	143	182	–	189	248	–	138
1982	105	145	189	156	–	–	215	145	181	–	200	262	–	146
1983	106	148	193	156	123	125	–	152	176	–	199	264	–	150
1984	–	145	195	153	125	128	–	–	175	–	193	263	–	150
1985	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

(tabel II) tonen aan dat de ontwikkeling van de afzet in de in de statistiek betrokken landen sterk uiteenloopt. Uit de tabel blijkt, dat slechts in Zweden het verbruik daalt. In Zwitserland, Luxemburg en Denemarken is de groei beperkt (< 10% sedert 1970). In landen met een grotere toename in het verbruik is echter de ontwikkeling zeer verschillend (14-47%).

Gedurende een twintigtal jaren worden door de Internationale Statistiekcommissie van de IWSA statistieken samengesteld over de drinkwatervoorziening in een aantal landen. Aanvankelijk gebeurde dat onder voorzitterschap van H. Gundermann uit de Duitse Bondsrepubliek, maar nadat hij in 1986 om gezondheidsredenen zijn functie moest neerleggen, onder voorzitterschap van P. Suchomel uit Oostenrijk. Het secretariaat wordt gevoerd door R. Stadtfeld van het Bundesverband der deutschen Gas- und Wasserwirtschaft (BGW).

In weerwil van de verschillen in opzet van de statistieken van de deelnemende landen is de Commissie er in geslaagd over een aantal onderwerpen vergelijkende statistieken op te stellen die inzicht geven in de ontwikkeling en de stand van zaken van de drinkwatervoorziening in die landen.

Statistieken ontleen hun waarde aan de mogelijkheid vergelijkingen te trekken. Verschillen zetten ons op het spoor van tekortkomingen in de eigen situatie en dragen daardoor bij aan verbetering van de drinkwatervoorziening. Ook kunnen statistieken bijdragen tot het onderkennen van algemene over de landsgrenzen heen reikende vraagstukken die bijdragen tot het in internationale samenwerking oplossen daarvan.

In tabel III is de ontwikkeling gesplitst in huishoudelijke afzet en niet-huishoudelijke afzet terwijl in tabel IV het gemiddelde huishoudelijk verbruik per hoofd van de bevolking is weergegeven.

– Duidelijk komt naar voren, dat in landen met een hoog huishoudelijk verbruik per hoofd van de bevolking (Zweden, Zwitserland) de afzet aan deze groep afnemers stagneert.

– Hoewel de cijfers ontoereikend zijn tot het trekken van definitieve conclusies bestaat de indruk, dat het huishoudelijk verbruik in de jaren tachtig in alle aangesloten landen op hetzelfde niveau blijft.

De waarnemingen bevestigen de indruk als zou de groei in het huishoudelijk waterverbruik stagneren.

Ook kan men aan tabel III ontleen dat het niet-huishoudelijk verbruik van drinkwater, behalve in België, Frankrijk en Zwitserland, stagneert en in een aantal gevallen – Duitsland, Denemarken, Groot-Brittannië, Nederland en in mindere mate Zweden en Finland – afneemt. Dat is een structurele ontwikkeling die onder meer kan worden veroorzaakt door de door afvalwaterheffingen geïnspireerde recirculatie.

Aangezien slechts een paar landen afzonderlijke cijfers hebben over het industriële verbruik is het slechts voor de Bondsrepubliek, Finland en Zweden duidelijk, dat het vooral de industrie is waar een belangrijke teruggang plaatsvindt. De geproduceerde cijfers bevestigen dat de ontwikkeling van met name het huishoudelijk waterverbruik en in mindere mate het industriële verbruik per land sterk verschilt. Voor de planning van de watervoorzieningswerken is dat een interessant gegeven; men kan bij prognoses over de ontwikkeling van het waterverbruik niet afgaan op tendensen die men in andere landen waarneemt. Ook van een 'Europees niveau' voor het huishoudelijk verbruik, waarbij het verbruik in de diverse landen naar elkaar toegroeit, is ondanks overeenkomsten in het leefpatroon geen sprake.

In tabel V is weergegeven het percentage oppervlaktewater dat in de diverse landen wordt benut. De indruk die hier duidelijk naar voren komt met name in landen als de

TABEL V – *Aandeel oppervlaktewater als bron (%)*.

Jaar	B	D	DK	SF	F	GB	I	NL	L	N	A	S	CH	E	H
1970	25	34	–	69	–	70	–	39	17	–	1	71	28	–	–
1975	29	28	2	62	–	71	–	36	30	25	1	74	29	78	–
1980	33	28	1	61	–	72	12	34	35	–	1	75	17	–	12
1981	33	28	1	55	–	72	–	33	30	–	2	75	17	–	10
1982	33	27	1	53	–	72	12	33	27	–	1	75	16	–	11
1983	33	27	1	53	35	72	–	33	26	–	1	75	16	–	12
1984	33	27	1	51	35	72	–	33	24	–	1	76	17	–	12
1985															

TABEL VI – *Aantal werknemers per 1 miljoen m³ gewonnen water.*

Jaar	B	D	DK	SF	F	GB	NL	L	S	CH	E
1970	16,2	6,4	4,6	–	–	–	9,4	–	2,6	2,7	–
1980	11,4	6,5	4,4	–	5,6	6,4	8,5	8,8	2,6	3,0	4,4
1983	11,1	6,7	4,0	12,1	6,3	5,9	8,2	9,1	2,6	2,9	–

Bondsrepubliek, Finland, Nederland, Luxemburg en Zwitserland is dat dit aandeel daalt. Daarbij zal het niet zonder betekenis zijn, dat de belangstelling voor oppervlaktewater als gevolg van een toenemende verontreiniging terugloopt.

Hoewel de statistiek daarover allesbehalve volledig is kan men grote verschillen waarnemen in het aantal personeelsleden dat in de verschillende landen per 1 mln m³

geleverd water in de waterleidingbedrijven werkzaam is. Het is daarbij niet toevallig, dat landen als Zweden, Zwitserland en Denemarken daarbij met 2,6, 2,9 en 4,0 werknemers per mln m³ geleverd water erg weinig personeel in dienst hebben, terwijl dit cijfer voor België 11,1, Finland 12,1, Nederland 8,2 en BRD 6,7 bedroeg (zie tabel VI). In deze landen is het hoofdelijk verbruik hoog zodat per aansluiting relatief veel

geleverd wordt. Het schaaffect heeft kennelijk grote betekenis. Dat laat onverlet, dat op dit gegeven veel andere krachten werkzaam zijn zoals de bedrijfsgrootte, de mate waarin derden diverse werkzaamheden zoals onderhoud en laboratoriumonderzoek verrichten.

De verschillen zijn evenwel zo groot dat het voor landen met relatief veel personeelsleden aantrekkelijk moet zijn dit verder te onderzoeken.

De Internationale Statistiekcommissie verzamelt meer gegevens dan die tot dusver besproken zijn. Ze betreffen onder andere neerslag, temperatuur, financiële gegevens, betreffende investeringen en tarieven.

Deze gegevens zijn op zich weinig bruikbaar voor vergelijking. Met name financiële gegevens zeggen weinig door inflatieproblematiek en verschuivingen in de wisselkoersverhoudingen.

Dat neemt niet weg, dat ze voor diepgaander onderzoek naar specifieke verschijnselen in de bedrijfstak hun waarde kunnen hebben. Desgevraagd kunnen ze door het VEWIN-secretariaat ter beschikking worden gesteld.